

Кучерук М., студент,
Стріха В.А., к.т.н., доц.,
Маліков В.В., к.т.н., доц.
ДВНЗ «Національний університет водного господарства
та природокористування», м. Рівне

АНАЛІЗ ЗАПАСІВ ТА ОЦІНКА МАСШТАБІВ РОЗРОБКИ ПОКЛАДІВ ТОРФУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Загалом за кількістю родовищ і запасів торфу Рівненська область посідає друге місце серед усіх областей України.

При загальній площі області 20,1 тис. кв. км, площа торфових родовищ в межі промислової глибини покладів складає 1,33 тис. кв. км або 6,5% від загальної.

Торфовий фонд області складається з 332 торфових родовищ загальною площею в межі промислової глибини 133,6 тис. га і геологічними запасами торфу 376,9 млн. тонн або 17 % від загальних по Україні, з них: балансові запаси складають 188,7 млн. т, забалансові – 173,2 млн.т.

За адміністративними районами розподіл запасів торфу і заторфованість території – нерівномірні. В Рокитнівському районі ресурси торфу складають 67,3 тис. т, площа їх розповсюдження – 28470 га, заторфованість території – 12,5%; в Дубровицькому районі геологічні запаси складають 63066 тис. т, площа – 25046 га, заторфованість території – 13,5%. В південних районах, як наприклад, в Радивилівському, загальна площа торфових родовищ – 544га, запаси – 2467 тис.т, заторфованість – 0,6%; у Корецькому загальна площа торфових родовищ – 141 га, запаси торфу – 198 тис. т, заторфованість території – 0,1 %.

Понад 50% виявленого і розвіданого торфового фонду складають родовища площею, менше 100 га, але основні запаси зосереджені на 49 торфових родовищах, які мають площу понад 500 га.

Понад 80% розвіданого торфового фонду складають запаси торфу низинного типу. Але поряд з цим, значну частку складають поклади торфу верхового і перехідного типів, які зустрічаються на 25 родовищах торфу і займають площу, близько 15,0 тис. га, і запасами торфу верхового типу – понад 50 млн. т. Ці торфові родовища згруповані в північно-західній частині області. Найбільш значними з них є родовища: Морочно I, яке має площу в межі промислової глибини 5,1 тис. га і геологічні запаси – 15,86 млн. тонн; Морочно II – площею 4,7 тис. га і геологічними запасами 12,6 млн. тонн.

Запаси торфу області за типами покладу розподіляються наступним чином: низинний – 80%, верховий – 9,7%, перехідний – 6,2 %, змішаний – 4,1 %.

За ступенем вивченості запаси торфу поділяються на розвідані категорій А, В, С₁ і попередньо розвідані – категорії С₂.

Ступінь розвіданості торфового фонду області – низький. З усього торфового фонду області 25% родовищ – розвідані детально і запаси є затверджені за категорією А. Решта 75% родовищ – розвідані попередньою і маршрутною розвідками, а також – обстежені; запаси – затверджені за категоріями С₁, С₂.

Найбільші за площею торфові родовища розвідано детально, вони мають 168,3 млн. т запасів торфу, що становить 44,8% від загальних запасів області.

Торфові родовища розповсюджуються по всій території області. Найбільша їх концентрація спостерігається в північній частині області, в долинах річок Стир, Горинь, Случ, Свига, а інші – в правих притоках річки Прип'ять, які являють собою західну частину Українського Полісся. Для подальшої розробки найбільш перспективними є три перші групи родовищ: експлуатаційні, резервні та перспективні для розвідки, що зосереджуються в 80 покладах (табл. 1).

В країнах Євросоюзу видобування торфу здійснюється не більше, ніж на 1% від загальної площі торфових родовищ в межах їх промислової глибини. Застосувавши цю норму для покладів Рівненської області, одержимо наступні значення екологічно допустимого масштабу видобування торфу (табл. 2).

Таблиця 1

Зведена таблиця запасів торфу Рівненської області по торфовим родовищам площею понад 10 га

Ступінь промислового освоєння	Кількість родовищ	Площа в межах промис-лової глибини, га	Запаси торфу, тис. т.	
			A+B+C ₁ +C ₂	Забалан-сові
1. Експлуатаційні	46	21410	61527	5588
2. Резервні	21	16324	48059	3304
3. Перспективні для розвідки	13	16682	30900	13189
4. Решта	252	73469	47261	151315
4.1. Охоронні	15	29892	-	77933
4.2. Осушені	127	19027	-	65154
4.3. Зазолені	16	1898	-	5761
4.4. Мілкопокладові	94	22652	47261	2467
Разом	332	127885	187747	173396

Таблиця 2

Екологічно допустимі (за стандартом країн Євросоюзу) масштаби розробки торфових родовищ в Рівненській області

Категорія запасів	Площа родовищ в межах промислової глибини, га	Екологічно допустима площа родовищ під розробку, га	Екологічно допустимий масштаб видобутку торфу, тис. т
1. Експлуатаційні	21410	214	112
2. Резервні	16324	163	81,5
3. Перспективні для розвідки	16682	166	88
4. Решта	73469	734,7	368,7
Разом	127885	1278,9	650,2

Таким чином (за стандартом країн Євросоюзу), в області можна одночасно проводити видобувні роботи на площах до 1280 га і видобувати в рік 650 тис. тонн фрезерного торфу.